

Sygn. akt II C 393/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2014r.

Sąd Okręgowy w Łodzi II Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Marek Kruszewski

Protokolant: Małgorzata Grzęda

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 lipca 2014r., w Ł.

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko E. B., W. O., D. O., R. B., J. B. (1) i S. O.

o zapłatę

1/ uchyla nakaz zapłaty wydany w przez Sąd Okręgowy w Łodzi 24 stycznia 2014r. pod sygnaturą II Nc 4/14 w części zasądzonej od pozwanych odsetki od kwoty 155'108,00 zł (sto pięćdziesiąt pięć tysięcy sto osiem złotych) za okres od 31 grudnia 2013r. do dnia zapłaty i zasądza od E. B., W. O., D. O., R. B., J. B. (1) i S. O. solidarnie odsetki ustawowe od kwoty 155'108,00 zł (sto pięćdziesiąt pięć tysięcy sto osiem złotych) za okres od 31 grudnia 2013r. do 30 kwietnia 2014r. włącznie;

2/ rozkłada kwotę należności głównej zasądzonej w nakazie zapłaty z 24 stycznia 2014r. w wysokości 155'108,00 zł (sto pięćdziesiąt pięć tysięcy sto osiem złotych) na miesięczne raty płatne do piętnastego dnia każdego miesiąca poczynając od maja 2014r., z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat:

a/ dwadzieścia trzy raty po 6'250,00 zł (sześć tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych),

b/ dwudziesta czwarta rata w wysokości 11'358,00 zł (jedenaście tysięcy trzysta pięćdziesiąt osiem złotych);

3/ utrzymuje w mocy w pozostałej części skierowanej przeciwko E. B., W. O., D. O., R. B., J. B. (1) i S. O., nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Łodzi 24 stycznia 2014r. pod sygnaturą akt II Nc 4/14.

II C 393/14

UZASADNIENIE

16 stycznia 2014r. Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosła pozew w postępowaniu nakazowym, domagając się solidarnego zasądzenia od E. B., W. O., D. O., R. B., J. B. (1), S. O. i J. B. (2) kwoty 155'108,00 zł z ustawowymi odsetkami od 31 grudnia 2013r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm. Podstawą żądania był weksel załączony do pozwu.

24 stycznia 2014r. Sąd wydał nakaz zapłaty, którym powództwo uwzględnił w całości zasądając też od pozwanych na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 5'556,00 zł.

Po wydaniu nakazu zapłaty Sąd powziął wiadomość, że J. B. (2) zmarł 29 maja 2010r., co zostało potwierdzone odpisem aktu zgonu sporządzonego w USC w B. pod numerem (...) (k 127). Skutkowało to wydaniem postanowienia

z 26 maja 2014r., którym Sąd uchylił nakaz zapłaty z 24 stycznia 2014r. w części skierowanej przeciwko J. B. (2) i odrzucił pozew w tym zakresie (k 168).

Pozostali pozwani wnieśli jednobrzmiące zarzuty od nakazu zapłaty z 24 stycznia 2014r., wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwani podnieśli, że kwestionują wysokość roszczenia, prawidłowość wypełnienia weksla oraz podnieśli zarzut przedawnienia. Pierwszy zarzut oparty był na twierdzeniu, iż powód nie przedstawił dokumentacji zawierającej szczegółową specyfikację zadłużenia. Zarzut nieprawidłowego wypełnienia weksla uzasadniony był jedynie tym, że sporządzono go na blankiecie urzędowym przeznaczonym dla sumy wekslowej nie przekraczającej 20'000,00 zł, podczas gdy kwota wpisana na wekslu wielokrotnie ją przekraczała. Zarzut przedawnienia nie został uzasadniony w ogóle.

Jednocześnie pozwani zgłosili alternatywny wniosek o rozłożenie zadłużenia na 60 rat płatnych od maja 2014r. do piętnastego dnia każdego miesiąca oraz wyrazili gotowość zawarcia ugody.

Powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy i nie wyraził zgody na zawarcie ugody ani rozłożenie należności na raty.

Na rozprawie 14 lipca 2014r. R. B. i E. B. oświadczyli, że co do zasady uznają roszczenie (...) jednakże podtrzymali wniosek o rozłożenie zasądzonej należności na raty miesięczne w wysokości po 2'000,00 zł.

W. O., D. O. i J. B. (1) podtrzymali zgłoszone zarzuty z tą zmianą, że dwoje pierwszych pozwanych nie kwestionowało prawidłowości wypełnienia weksla przedstawionego w tej sprawie, zaś J. B. (1) nie potrafiła wskazać na czym nieprawidłowość wypełnienia weksla polega.

Stan faktyczny:

E. B. i W. O. prowadzili wspólna działalność gospodarczą na podstawie umowy spółki cywilnej, w ramach której byli agentami (...) S.A. świadczącymi usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego. W ramach tych usług pozwani byli upoważnieni do zawierania w imieniu powoda i na jego rzecz umów ubezpieczenia i zajmowali się inkasowaniem w imieniu powoda składek opłacanych przez osoby zawierające z WARTĄ umowy ubezpieczenia. Składki te miały być odprowadzane terminowo do powoda. W drugiej połowie 2013r. agenci zainkasowali składki w kwocie 155'108,00 zł, których nie przekazali powodowi. W związku z tym (...) wypełniła weksel przekazany in blanco na zabezpieczenie należności z umowy agencyjnej. Dokument został sporządzony na blankiecie wekslowym przewidzianym dla sumy wekslowej nie przekraczającej 20'000,00 zł ze względu na pobraną z góry opłatę skarbową. Weksel wystawiony został w Ł., dnia 31 maja 2009r. i wypełniony na kwotę 155'108,00 zł. Zawiera on zobowiązanie E. B., R. B., W. O. i D. O., że 30 grudnia 2013r. zapłącą bez protestu za ten sola weksel na zlecenie (...) S.A. w W. sumę 155'108,00 zł; jako miejsce płatności wskazano Ł.. Na odwrocie zamieszczono podpisy trzech osób, jako poręczycieli wekslowych za wystawcę: J. B. (2), J. B. (1) i S. O..

/ k 4 – kopia weksla, oryginał zdeponowany w kasie Sądu, k 19-44 – rozliczenie konta sprzedawcy, k 45-52 – aneks do umowy agencyjnej, k 53-72 – ogólne warunki zawierania umów agencyjnych, k 200A – zeznania pozwanych R. B., E. B. i W. O. /

18 grudnia 2013r. powód przesłał wystawcom weksla i poręczycielom wezwania do wykupienia weksla w terminie do 30 grudnia 2013r.

/ k 10-16 – wezwania wraz z dowodami nadania /

Suma wekslowa nie została do tej pory zapłacona.

/ niesporne /

E. B. i R. B. są małżeństwem. R. B. podjął działalność gospodarczą w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego, z czego uzyskuje dochód w wysokości 1'000,00 do 2'000,00 zł miesięcznie po odliczeniu kosztów. E. B. zaprzestała działalności gospodarczej, od czerwca bieżącego roku podjęła pracę jako sprzedawca – kasjer z wynagrodzeniem 1'140,00 zł miesięcznie netto. Małżonkowie B. są właścicielami nieruchomości z domem, w którym zamieszkują; mają dwoje dzieci w wieku 19 i 7 lat. Starsza córka zdała w tym roku maturę, mieszka z rodzicami i w wakacje podjęła dorywczą pracę. Małżonkowie B. mają inne zobowiązania z tytułu kredytów. W związku z tym powinni spłacać około 5'000,00 zł miesięcznie. Pozwana ma również zadłużenie w urzędzie skarbowym na łączną kwotę ponad 25'000,00.

/ k 200A – zeznania pozwanych E. B. i R. B. /

W. O. i D. O. są małżeństwem. W. O. prowadzi działalność gospodarczą jako osoba fizyczna w zakresie pośrednictwa ubezpieczeniowego i uzyskuje z tego tytułu dochód w wysokości około 1'000,00 zł miesięcznie. D. O. zatrudniona jest jako pielęgniarka w szpitalu z wynagrodzeniem ponad 1'900,00 zł miesięcznie netto. Ponadto pozwana prowadzi od lutego bieżącego roku działalność jako agent ubezpieczeniowy z dochodem około 7'500,00 zł miesięcznie netto. Małżonkowie O. są właścicielami domu, w którym mieszkają. Mają troje dzieci w wieku 23, 21 i 17 lat. Starsze dzieci uczą się w systemie studiów dziennych i pozostają na wyłącznym utrzymaniu rodziców. Małżonkowie O. spłacają około 5'000,00 zł miesięcznie z tytułu zaciągniętych kredytów.

/ k 200A – zeznania pozwanych W. O. i D. O. /

J. B. (1) utrzymuje się emerytury w wysokości 1'600,00 zł miesięcznie. Jest to jedyne źródło jej utrzymania. Pozwana mieszka sama i nie ma na utrzymaniu innych osób. J. B. (1) spłaca kredyt; wysokość miesięcznej spłaty wynosi około 800,00 zł.

/ k 200A – zeznania pozwanej J. B. (1) /

S. O. ma 77 lat, utrzymuje się z emerytury w wysokości około 1'500,00 zł miesięcznie. Pozwana nie ma innych źródeł dochodów, jest sama i nie ma na utrzymaniu innych osób; spłaca kredyt odnawialny w rachunku osobistym na kwotę 5'000,00 zł.

/ k 200A – zeznania pozwanego W. O. /

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony w tej sprawie weksel ma wszelkie cechy weksla własnego, o którym mowa w art. 101 prawa wekslowego. Ze swej istoty weksel własny jest samoistnym zobowiązaniem wystawcy czyli osób podpisanych na awersie weksla – w tym przypadku E. B., R. B., W. O. i D. O., do zapłaty oznaczonej w nim sumy na rzecz oznaczonego w wekslu wierzyciela – (...) S.A. w W., w określonym terminie.

Poręczyciele wekslowi, czyli osoby które złożyły w tym charakterze swoje podpisy na odwrocie weksla – art. 31 prawa wekslowego, odpowiadają za sumę wekslową tak samo jak ten, za kogo poręczyli, czyli tak jak wystawcy weksla własnego – art. 32 prawa wekslowego. Z przywołanego przepisu wynika też, że odpowiedzialność poręczycieli jest bardziej rygorystyczna, ponieważ nie uchyla jej nawet nieważność zobowiązania samych wystawców.

Z dotychczas powołanych przepisów wynika w sposób jednoznaczny, że w przypadku weksla własnego wręczonego pierwotnie jako weksel in blanco na zabezpieczenie przyszłych roszczeń, nie ma znaczenia kto spowodował dług w związku z którym powstało zobowiązanie wekslowe. Okoliczności podniesione w trakcie zeznań stron będą miały znaczenie przy ewentualnym rozliczeniu regresowym między pozwanymi, natomiast nie mają żadnego wpływu na ich odpowiedzialność wobec wierzyciela wekslowego. Ponadto, art. 17 prawa wekslowego stanowi, że osoby przeciwko którym dochodzone SA roszczenia z weksla nie mogą bronić się zarzutami opartymi na swoich stosunkach osobistych z wystawcą chyba, że udowodnią, iż posiadacz weksla nabywając weksel działał świadomie na szkodę dłużnika. Taki dowód nie został w tej sprawie przedstawiony.

Jednym z zarzutów, jakimi można bronić się przed zobowiązaniem wekslowym jest wada formalna weksla, tzn. brak cech, które nadają dokumentowi charakter weksla własnego – art. 102 prawa wekslowego. Pozwani małżonkowie B. wycofali się ostatecznie z tego rodzaju zarzutu, podobnie jak W. O. i D. O.. Natomiast J. B. (1) i S. O. ograniczyły uzasadnienie tego zarzutu wyłącznie do kwestii oznaczenia blankietu wekslowego, na którym zamieszczono wzmiankę o uiszczeniu opłaty skarbowej w wysokości 20,00 zł, co ograniczać miało wysokość sumy wekslowej. Jest to zarzut chybiony o tyle, że taka adnotacja nie jest elementem weksla rozumianego jako źródło zobowiązania wekslowego, zaś uiszczenie opłaty skarbowej nie jest warunkiem od którego uzależnione są zarówno ważność weksla, jak i możliwość wpisania na nim określonej sumy.

Pozwani nie skonkretyzowali też żadnych innych zarzutów mogących skutkować nieważnością samego weksla bądź uznaniem, że został on wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym określającym zasady jego wypełnienia przez posiadacza.

W przypadku zobowiązania wynikającego z weksla wystawionego in blanco na zabezpieczenie, a następnie wypełnionego przez wierzyciela, powód nie ma obowiązku udowadniania, że suma wekslowa odpowiada wysokości zabezpieczonego długu. Jeżeli dłużnicy wekslowi twierdzą, że jest inaczej, to na nich spoczywa obowiązek udowodnienia tej okoliczności stosownie do art. 6 kc.

Bezzasadny jest zarzut przedawnienia ponieważ zobowiązania wystawcy weksla i poręczyciela wekslowego przedawniają się z upływem lat trzech od dnia płatności – art. 70 w zw. z art. 104 i art. 32 prawa wekslowego. W tym przypadku termin trzyletni rozpoczął bieg 31 grudnia 2013r. i do chwili wniesienia pozwu nie upłynął.

Z kolei roszczenia z umowy agencyjnej, w związku z którymi wypełniony został weksel, zawartej między podmiotami gospodarczymi wynosi trzy lata i liczony jest od dnia wymagalności takich roszczeń, tzn. od dnia, w którym E. B. i W. O. powinni byli przekazać powodowi składki zebrane w drugiej połowie 2013r. Z całą pewnością termin ten nie upłynął do 16 stycznia 2014r.

Wniesienie pozwu o zapłatę z weksla przerwało bieg terminu przedawnienia w stosunku do pozwanych w tej sprawie, stosownie do art. 123 § 1 pkt 1 kc w zw. z art. 71 prawa wekslowego i termin ten nie biegnie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania – art. 124 § 2 kc w zw. z art. 71 prawa wekslowego.

Odpowiedzialność wystawców weksla własnego i poręczycieli wekslowych jest solidarna – art. 47 prawa wekslowego.

Ze względu na wskazany w wekslu termin płatności, żądanie odsetek od dnia następnego należało uznać za uzasadnione na podstawie art. 481 kc.

Stosownie do art. 98 kpc pozwanych jako stronę przegrywającą obciąża obowiązek zwrotu na rzecz powoda kosztów procesu, na które złożyły się:

- opłata od pozwu w wysokości 1'939,00 zł,
- wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości minimalnej 3'600,00 zł,
- opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

Wobec powyższego zarzuty wniesione przez pozwanych należało uznać za bezzasadne. Nakaz zapłaty został wydany zgodnie z art. 485 § 2 kpc i zarzuty pozwanych nie mogły skutkować jego uchYLENIEM w całości i oddaleniem powództwa.

Sąd przychylił się jedynie do wniosku o rozłożenie zasądzonej należności głównej na raty na podstawie art. 320 kpc uznając, że uzasadnia to znaczna wysokość długu i ograniczone dochody pozwanych, które uniemożliwiają realną spłatę całego zadłużenia w krótkim terminie. Z drugiej strony, niedopuszczalne było rozłożenie płatności aż na 60 rat miesięcznych, co doprowadziłoby do jej odroczenia na okres 5 lat z ewidentnym pokrzywdzeniem wierzyciela,

a pośrednio także osób zawierających z powodem umowy ubezpieczenia. Pamiętać należy, że na dochodzony w tym procesie dług złożyły się właśnie składki pobrane od takich kontrahentów.

Mając na względzie przytoczone argumenty, Sąd orzekł, jak w sentencji na podstawie art. 496 kpc.